



Landsforbundet for offentlige pensjonister

Stortingsgata 2

0158 Oslo

Org.nr. 979388306

post@lop.no

www.lop.no

Oslo 29.11.2019

Arbeids- og sosialdepartementet

Krav til statsbudsjettet 2021

Landsforbundet for offentlige pensjonister, LOP, har følgende hovedkrav i prioritert rekkefølge:

1. Alderspensjonen

LOP vil at alderspensjonen skal følge lønnsutviklingen til de yrkesaktive. Det er i det minste regjeringens ansvar å sørge for at alderspensjonen ikke blir regulert lavere enn pensjonsreformens opplegg, dvs. snitt av lønn og pris. Fradragsfaktoren på 0,75 prosent bryter med forutsetningen om en realvekst på 1,5 for de yrkesaktive, og må derfor endres. Ifølge Meld. St. nr. 4 for (2019-2020) er den på 1,1 prosent i 2011-2018, altså 0,4 prosentpoeng lavere enn forutsetningen.

LOP konstaterer at omlegginga av budsjettbehandlingen av trygdeoppgjøret fra 2016 har ført til at pensjonistorganisasjonenes muligheter for å påvirke Stortinget er blitt svekket samtidig som Stortingets rolle i trygdeoppgjør - sammenheng også er svekket. LOP er sterkt uenig i disse svekkelsene og ber regjeringen gå tilbake til ordningen før 2016.

Pensjonsreformen skulle etter tidligere planer evalueres i 2017. LOP forventer at underregulering av alderspensjonene blir en del av evalueringen.

Forøvrig viser vi til innsendt høringssvar fra LOP til regjeringens forslag om å avvikle førsørgertilleggene for barn og ektefeller der disse forsørges av pensjonisten.

Vi viser også til innsendt høringssvar til regjeringens forslag om å fjerne skjermingstillegget i uføres alderspensjon. Tallmaterialet i regjeringens høringsnotat, figur 3.5, viser entydig at uføres alderspensjon per i dag ligger klart under den alderspensjonen yrkesaktive mottar ved 67år. Det er derfor ingen fornuftig begrunnelse for å inndra skjermingstillegget, det vil bare medføre at uføre får forsterket den underbetalingen de nå har sammenliknet med yrkesaktive.

Vi krever at denne innstrammingen ikke iverksettes. Skulle det likevel bli iverksatt i 2020, krever vi at dette må reverseres i 2021-budsjettet.

2. Skatt

Særlige skatteregler fører til at pensjonister og mottakere av enkelte trygdeytelser betaler mindre skatt enn lønnstakere. Trygdeavgiften på pensjon er lavere enn på lønn. Minstefradraget er på den annen side lavere i pensjonsinntekt enn i lønn.

I forbindelse med budsjettforslaget for 2020 er det beregnet i et såkalt referansesystem at det reelt sett er uendret skatte- og avgiftsnivå fra 2019 til 2020. Det er vanskelig å forutsi hvordan utviklingen blir fra 2020 til 2021.

Minstefradrag:

Minstefradragets øvre grense for lønnsinntekt for 2019 er 45% og beløpet foreslås økt med 3,6% fra maksimalt kr. 100.880 til maksimalt kr. 104.450 for 2020.

Minstefradragets øvre grense for pensjonsinntekt for 2019 er 31% og beløpet foreslås økt med 2,8% fra maksimalt kr. 85.050 til maksimalt kr. 87.450 for 2020.

I forslag til budsjett for 2020 er den prosentvise økningen av minstefradraget ca. 65% lavere for pensjonister enn for yrkesaktive. Differansen i minstefradrag mellom arbeidsinntekt og pensjonsinntekt øker stadig til de yrkesaktives fordel.

Det særskilte skattefradraget for pensjonister:

Endringene i det særskilte skattefradraget i pensjonsinntekt fra 2019 til 2020 innebærer en lettelse for pensjonistgruppen samlet på om lag 225 mill. kroner påløpt og 180 mill. kroner bokført i 2020. Dette må sies og være den eneste skattelette fra 2019 til 2020, men som tidligere nevnt er det totalt sett uendret skatte- og avgiftsnivå fra 2019 til 2020.

Ellers er å bemerke at de fleste beløpsgrenser holdes nominelt uendret fra 2019 til 2020. Det gjelder blant annet nedre grense for å betale trygdeavgift, maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent mv., maksimalt foreldrefradrag og flere andre satser. Dette gjør at skattetrykket reelt øker.

Det er tidligere hevdet fra regjeringen at skatteletter kompenserer for en negativ utvikling av alderspensjonen. Budsjettforslaget for 2020 kan vanskelig sies å ha noen positiv virkning på utviklingen av pensjonene. Snarere tvert imot så bidrar den til å øke forskjellene mellom inntektsutviklingen for pensjonister og lønnstakere. Det er heller ikke noen skattelette fra 2019 til 2020.

Skatt på store sykdomsutgifter:

Det vises til Prop. 1LS Skatter, avgifter og toll 2020, Vedlegg 1, side 305: Anslag på skatteutgifter og skattesanksjoner. Det kan etter visse kriterier gis et særfradrag for store sykdomsutgifter når årlige dokumenterte utgifter utgjør minst kr. 9.180 og gjelder varig sykdom eller svakhet hos skatteyteren eller noen han eller hun forsørger. Fra og med 2013 gis det fradrag for 67% av fradragsberettiget kostnader.

Forhold til offentlige ytelser

En del offentlige ytelser er avhengige av brutto lønn/pensjon, f.eks. bostøtte. Det så vi i 2015 når uførepensjonen ble endret til uføretrygd, og ble skattlagt som lønn ved at tidligere uførepensjon ble påplussset brutto slik at nettobeløpet ble tilnærmevis det samme som før 2015.

Det førte til at mange mistet bostøtte. Det må for fremtiden sørges for at ved endring av brutto lønn/pensjon i forbindelse med trygdeoppgjør og/eller endring av G (grunnbeløpet) som fører til at brutto pensjon/trygd blir så stor at grensen for ytelser overskrides, må også grensen for ytelsen økes. Det virker ulogisk at når en fikk økt sin brutto uføretrygd i 2015 får å kompensere for økt skatt, så mistet en samtidig eller fikk redusert bostøtten, så en i sum gikk i minus.

LOP krever:

- Minstefradraget for pensjonistene må reguleres på linje med reguleringen for de yrkesaktive.
- Særskilt skattefradrag for pensjonister som skulle kompensere for økt trygdeavgift, må reguleres likt med inntektsutviklingen for pensjonister. Alternativt at trygdeavgiften reduseres til sitt opprinnelige nivå.
- Fradrag for store sykdomsutgifter kreves videreført.
- Disse krav var også fremmet i forbindelse med tidligere budsjettdrøftinger. En kan ikke se at noen av kravene er oppfylt i budsjettforslaget for 2020.

Disse kravene er også fremmet under tidligere budsjettdrøftinger. Vi kan ikke se at noen av dem er oppfylt og fremmes derfor på nytt.

3. Reversere svekkelsen av kommuneøkonomien

Kommunesektorens frie inntekter er i budsjettet for 2020 redusert nominelt med 3,65 mrd. kroner eller 0,9 prosent, regnet i 2019-kroner, korrigert for oppgaveendringer og sammenliknet med anslag for regnskap 2019. Samtidig er pris- og kostnadsveksten anslått å øke med 3,1 prosent (Prop.1 KMD, tabell 3.4 side 30).

Ut over dette kommer en demografisk behovsvekst på 3,65 mrd. kroner. Reduksjonen i det øremerkede tilskuddet til toppfinansiering er av KS anslått å gi en utgiftsøkning på 350 mill. kr. for kommunene. Når en i tillegg legger føringer på bruken av de frie midlene på rundt 650 mill. kroner (opptrapping rusfeltet, tidlig innsats barnehage/skole) blir det gjenstående handlingsrommet redusert. Så antas det at kommunenes pensjonskostnader skal bli 450 mill.kr. lavere enn i 2019. Medregnet dette blir den samlede virkningen en reduksjon i kommunesektorens handlingsrom på 5,14 mrd. kroner.

Dette må forventes å medføre merkbare kutt i kommunenes innsats på de øvrige sektorene, herunder sykehjem, eldreomsorg, hjemmesykepleie, frivillighetssentre etc.

Dette situasjonen må rettes opp i 2021-budsjettet. En kan ikke forvente at en uforsvarlig stram kommuneøkonomi skal berges med uventede ekstra skatteinntekter mot slutten av året slik det skjedde høsten 2019. Budsjettet må inneholde tilstrekkelig med midler slik at en kan rette opp den underfinansieringen som nå finner sted.

4. Helse- og sosialutfordringer

Lop krever kvalitetsøking innenfor sektoren. Det er en generell oppfatning i samfunnet at kvaliteten i sykehjemmene, omsorgsboligene og i de hjemmebaserte tjenestene er for dårlig. Det vises til undersøkelser og de mange historiene i media. Det samme gjelder samhandlingsreformen i mange kommuner.

For å få bedre kvalitet kreves det:

- Utbygging av sykehjem. Det må gis tilstrekkelige tilskudd til bygging av nye og rehabilitering av eksisterende sykehjem. Alle eldre bør få tilbud om enkeltrom.
- Styrke hjemmesykepleie, hjemmehjelp og bemanning på sykehjemmene, i tillegg til å bedre kvaliteten i tilbudet. Øke andelen faste og hele stillinger innenfor sektoren.
- Kommunene plikter å gi eldre som blir utskrevet fra sykehus et adekvat tilbud om helsehjelp og rehabilitering, gjennom tilbud om opphold i bl.a helsehus. Utbygging av kommunale/regionale helsehus bør skje gjennom øremerkede tilskudd til etablering.
- Helsehusene er et kommunalt ansvar, men det bør fra regjeringshold sørges for at tilbudet finnes i alle kommuner, samt bevilge nok øremerkede midler til at tilbudet i de kommunale helsehusene har et forsvarlig medisinsk tilbud. Dette for å kunne gi en forsvarlig og relevant ferdigbehandling av et økende antall ikke ferdigbehandlede pasienter fra sykehusene, det vil si pasienter som trenger sykehusbehandling og som må få adekvat lege- og sykepleiehjelp i i henhold til samhandlingsreformens intensjoner. Helsehus, som også er bemannet av både fysioterapeut og ergoterapeuter, vil sikre en raskere rehabilitering.
- LOP krever at det i tillegg til de generelle helserettslige regler som gjelder for helsehus, også etableres egne nasjonale forskrifter for helsehusene.
- LOP vil peke på intensjonene med Stortingsmelding «Leve hele livet», hvor viktig det er med fokus på ernæring og aktivitet, og vi mener derfor at det bør være nok midler til igangsetting av ulike prosjekter som bidrar til matlyst og livsglede hos beboere i ulike institusjoner.
- LOP er opptatt av at de hjemmeboende eldste eldre og deres pårørende skal føle trygghet i hverdagen og ha god livskvalitet så lenge som mulig, derfor er det viktig å implementere velferdsteknologi, som for eksempel GPS for

demente og elektronisk medisinboks, som bidrar til å gjøre hverdagen enklere for brukerne.

5. Mammografi

LOP krever at mammografiundersøkelser skal utvides til også gjelde kvinner etter fylte 69 år.

6. Tannhelse

LOP krever at tannhelse bør være en del av det offentlige helsetilbudet. På sikt må det innføres en egenandel på tannbehandlingsutgifter for eldre over 67 år, og resten må dekkes av folketrygden.

7. Diverse innstramminger

LOP krever at ordningen med gratis fysioterapi til kronisk syke som regjeringen kuttet ut i 2017 gjeninnføres fullt ut

I prop. 10L (2019-2020) av 1. no ber 2019 foreslås en rekke innstramminger i diverse ytelser som vi ikke ser er legitimert annet enn som rene innstrammingstiltak. Flere av tiltakene følger opp budsjettinnstramminger foreslått i statsbudsjettet 2019. De innstrammingene som rammer våre medlemmer direkte er bl.a. :

- Oppheving av stønad ved bruk av tekniske hjelpemidler, bruk av proteser, støttebandasjer o.l.
- Oppheving av tilleggsstønad til nødvendige utgifter til pleie og tilsyn av andre familiemedlemmer for personer med nedsatt arbeidsevne
- pluss en rekke andre innstrammingstiltak. Vi oppfatter dette som rene negative budsjettjusteringer som er vanskelig å forstå. Skulle disse forslagene bli iverksatt vil vi kreve at tiltakene gjeninnføres i 2020-budsjettet.

Med vennlig hilsen

Torild Ofstad
sentralstyreleder

Wenche Sandlie
daglig leder